

kvæggNYT

NR. 09 7. JULI 2023

Fortæl at I bruger sele på minilæsseren

SIDE 2

Parvis opstaldning kontrolleres hos leverandører til Dansk Kalv-producenter

SIDE 3

Klovsundheden halter i danske malkekvægs-besætninger

SIDE 4

Man sidder faktisk bedre med selen på

Kent Andersen fra Tårs er en af de mælkeproducenter, der kræver sikkerhedssele på minilæsseren spændt.

Sviiish ... klik. Det tager cirka tre sekunder at spænde selen på minilæsseren.

Alligevel er der ikke mange arbejdsgivere, der som Kent Andersen kræver, at alle på bedriften spænder selen, før de drejer tændingsnøglen og går i gang med at arbejde med minilæsseren.

Den nordjyske mælkeproducent har heller ikke altid holdt på, at den ellers lovpligtige procedure blev overholdt på bedriften. Men for tre år siden fik han en medarbejder, der ikke var tryk ved at håndtere den tunge strøkkasse med minilæsseren. Og det åbnede hans øjne for både sikkerhed og komfort i arbejdet med den lille mobile maskine.

"Hun havde jo helt ret. Strøkkassen er så tung, at den sagtens kan få minilæsseren til at vippe bagenden op. Og der skal ikke være meget ujævnt, før uheldet kan være ude, og den kan vælte. Så jeg valgte simpelthen at sige, at fra nu af bruger vi altid selen, når vi strør med minilæsseren," fortæller Kent Andersen.

Både ham selv og hans medarbejdere på bedriften med 150 køer er siden blevet glade for at køre med selen spændt.

"Man sidder faktisk bedre med selen. Man hopper ikke så meget og får ikke de stød i ryggen, som man ellers kan gøre på minilæsseren," fortæller han.

Kan let gå galt

Kent Andersen synes, det er ærgerligt, at det i landbruget ikke er normalt at bruge sikkerhedssele på minilæsseren.

"Jeg tror ikke på, man kan nå at komme af den, hvis den vælter. Hvis man prøver at

springe af, kan der hurtigt komme en fod ind under den, og jeg tror faktisk, der er flere, end man regner med, der falder af. Det værste, der kan ske, er jo, at man kommer i klemme under den, hvis den vælter," fortæller den 52-årige mælkeproducent.

”

Det kræver ikke det vilde at spænde selen

Mælkeproducent Kent Andersen

Ingen brok over sele til strøarbejde

Det har ikke været svært for ham at indføre brug af selen, når der strøs med minilæsseren. Til gengæld kan de ikke rigtigt komme i gang med at spænde selen, når minilæsseren bruges til ærindekørsel.

"Generelt tror jeg, unge mennesker er bedre til at lære det fra starten af. Så næste gang, der kommer nye medarbejdere på bedriften, har jeg planer om, at vi også skal bruge sikkerhedssele, når vi bruger minilæsseren til de små opgaver. Det kræver altså ikke det vilde at spænde selen. I bilen er det jo en vane, så det kan det også blive på minilæsseren," slutter Kent Andersen.

Fortæl at I bruger sele på minilæsseren

13 pct. af danske kvægbrugere stiller krav om, at alle på bedriften bruger sele på minilæsseren. De tegner fremtiden og bør stå frem med budskabet, lyder det fra arbejdsmiljøkonsulent.

Der er stadig alt for få, der spænder sikkerhedsselen, når de bruger minilæsseren. Men arbejdsmiljøkonsulent Per Jørgensen fra SEGES Innovation oplever efterhånden, at holdningen til sikkerhedsudstyr til dels er ved at ændre sig.

"Og heldigvis..." lyder det ikke overraskende fra arbejdsmiljøkonsulenten.

Han henviser til, at 13 pct. af danske kvægbrugere ifølge en ny undersøgelse fra SEGES Innovation stiller krav om, at man på deres bedrift bruger sele på minilæsseren. Et tal, der sagtens kunne være højere. Men Per Jørgensen ser det trods alt som en del af en tendens. Fx stillede den seneste landmand, han besøgte, krav om, at alle på bedriften bruger sikkerhedssele, når de kører i traktoren.

"Danske landmænd har ændret sig de senere år. De er i langt højere grad blevet virksomhedsledere og er meget mere med på, at et landbrug sidestilles med enhver anden virksomhed. Det kan ses i deres tilgang til sikkerheden på bedriften," siger Per Jørgensen.

Skub på kulturændringen

Omstillingen til at følge oplagte sikkerhedsprocedurer og blandt andet spænde selen på minilæsseren kunne dog godt gå meget hurtigere. Derfor appellerer Per Jørgensen til, at de *first movers* blandt danske kvægbrugere, der allerede nu stiller krav om, at man bruger selen på minilæsseren, står frem og fortæller om det.

"Vi har i mange år haft en kultur i landbruget, hvor mange ikke spændte selen på minilæsseren. Den kultur er lige så stille ved at ændre sig nu. Men jo flere, der står frem og fortæller om, at de bruger selen, og hvad de gør for at implementere vanen, fx på sociale medier, jo hurtigere går kulturændringen. Og det har vi brug for," mener Per Jørgensen.

Liv før førlighed

Minilæsserens sele handler om at redde liv. I undersøgelsen svarer 40 pct. af dem, der ikke bruger selen, at de gerne vil kunne hoppe af minilæsseren, hvis den vælter.

"Jeg tror, der er mange, der tænker, at de vil få seriøse blå mærker og måske brække armen, hvis de sidder på sædet af en minilæs-

ser, der vælter. Og det er også rigtigt," lyder det fra Per Jørgensen.

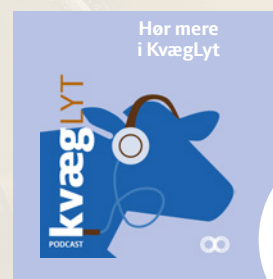
"Men hvis du kommer til at ligge under den, kan du blive klemt ihjel," påpeger han.

Han synes ikke, valget burde være så svært, for det handler kort og godt at prioritere liv før førlighed.

"Prøv lige at tænke det værst tænkelige scenarie til ende... Hvis alle arbejdsgivere på kvægbedrifterne gør det, så tror jeg også på, at der snart er mange flere, der påtager sig deres arbejdsgiveransvar og stiller krav om, at alle på bedriften overholder loven og spænder selen, når de bruger minilæsseren," lyder det fra Per Jørgensen.

VIL DU VIDE MERE:

PER.JØRGENSEN, PERJ@SEGES.DK

Undersøgelse: For få bruger selen

SEGES Innovation har spurgt knap 140 kvægbrugere med minilæsser på bedriften i hvor stor udstrækning, de bruger sikkerhedssele på minilæsseren.

Stiller I på jeres bedrift krav om, at der bruges sikkerhedssele på minilæsseren?

Ja: 13 pct.

Nej: 87 pct.

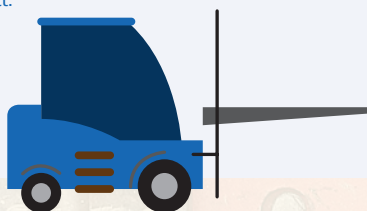
I hvor høj grad bruges minilæsserens sikkerhedssele i praksis?

Vi bruger altid sikkerhedsselen: 7 pct.

Kun medarbejderne bruger sikkerhedsselen: 1 pct.

Vi bruger kun sikkerhedsselen ved særligt farlige opgaver: 28 pct.

Vi bruger ikke sikkerhedsselen: 63 pct.

Landbrug & Fødevarer Kvæg:

Spænd nu selen for pokker!

Jeg bliver utroligt ked af det, når jeg ser i den nye undersøgelse, at der er mange, der ikke spænder selen på minilæsseren. Jeg kan nemlig sagtens huske de tragiske ulykker, der har været med minilæssere i kvægbruget. Ulykker med helt uoverstigelige konsekvenser for både dem, det gik ud over og alle dem, der stod dem nær.

Jeg frygter, at flere familier skal igennem lignende tragedier, hvis ikke vi får vendt holdningen til at bruge sele på minilæsseren hurtigere end det sker lige nu. Det kan godt være, at vi har travlt i hverdagen, men sikkerhedsrutiner som at spænde selen må vi IKKE gå på kompromis med.

Derfor vil jeg gerne opfordre til, at vi hjælper hinanden. Det kan godt være, at det virker grænseoverskridende, men hav mod til at give en venlig påmindelse, når I ser en kollega, som har glemt selen. Og giv en thumbs up eller et skulderklap til dem, der husker det. Måske skal I ligefrem fejre det sammen, når I har fået vendt vanen, og alle bruger selen på jeres bedrift.

Med ønsket om en god – og sikker – sommer.

Formand Christian Lund, Landbrug & Fødevarer Kvæg

VIDEO

Mistede livet i arbejdsulykke med minilæsser

Tilbage i 2019 mistede Christine sin forlovede Svend Nygaard i en arbejdsulykke med minilæsseren. Selv om det i dag er mange år siden, er det stadig vigtig at lære af det, der skete.

I video fra oktober 2019 fortæller Christine åbent og ærligt til kameraet om sine oplevelser og tiden efter ulykken uden Svend.

Se videoen og vær med til at sprede budskabet om, at alle bør sætte sikkerhed frem for alt.

SE VIDEOEN HER

Få hjælp hos hotline

Er du eller er en af dine medarbejdere kommet til skade i landbruget? Og er du i vildrede om, hvordan du håndterer arbejdsulykken bedst muligt og lovgivningsmæssigt korrekt?

Så kan du få hjælp hos:

SEGES Innovations hotline om arbejdsulykker
87 40 50 30

Parvis opstaldning har en positiv effekt på kalvenes velfærd.
Foto: SEGES Innovation

Læs mere om parvis opstaldning på Landbrugsinfo.dk i artiklen *Anbefalinger for parvis opstaldning af kalve.*

Parvis opstaldning kontrolleres hos leverandører til Dansk Kalv-producenter

Fødevarestyrelsen gennemfører lige nu en kontrolkampagne, der bl.a. har fokus på, om leverandører af kalve til Dansk Kalv-producenter opstalter deres kalve parvis.

Fødevarestyrelsens kontrollanter er i denne tid på besøg rundt i malkekvægsbesætninger for at kontrollere, at kravene til Dyrevelfærdsmærket – eller 'Hjerteordningen' – overholdes. Et af fokuspunkterne er kravet om parvis opstaldning af kalvene hos de mælkeproducenter, som leverer kalve til producenter af Dansk Kalv-konceptet.

"Som leverandør af kalve til Dansk Kalv-producenter skal man være registreret som hjerte 2-besætning og opfylde velfærdskravene for de kalve, der sælges til slagtekalveproducenten. Det betyder bl.a., at kalvene skal opstaldes parvis, fra de er syv dage gamle," forklarer dyrlæge Peter Raundal, SEGES Innovation.

Det er vigtigt, at kravene overholdes, for at man på længere sigt stadig kan producere under mærket.

Velfærd og god smittebeskyttelse

Baggrunden for kravet om parvis opstaldning er, at kalve er flokdyr, og at opstaldning sammen med andre kalve har en positiv effekt på deres velfærd.

"Med parvis opstaldning er der samtidig mulighed for at lave en effektiv smittebeskyttelse mellem parrene, fordi kalve, der går sammen to og to, ikke behøver at kunne se og røre andre kalve," understreger Peter Raundal.

Der er ikke særlige krav til, hvordan kalvebokse til to kalve skal være indrettet. De må blot ikke være skadelige, og de skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.

Mulige løsninger på at opstalde kalvene parvis kan være at:

- Fjerne midteradskillelsen mellem to enkeltkalvebokse i kalvestalden
- Sætte kalvehytter tæt sammen to og to og lave fælles forgård
- Opsætte dobbelt-kalvehytter
- Anvende kalvevogne, hvor adskillelse mellem to bokse kan fjernes.

Kontrol af arealkrav i hjerte 3-besætninger

Udover fokus på parvis opstaldning vil kontrollanterne også se på arealkravene i hjerte 3-besætningerne. Her lyder kravet på 8 kvadratmeter pr. ko til stor race og 6,6 kvadratmeter pr. ko til lille race – heraf kan de 2 kvadratmeter være udeareal.

Kontrolkampagnen startede i maj måned og løber frem til og med oktober måned.

VIL DU VIDE MERE:
PETER RAUNDAL, PRA@SEGES.DK

Hør mere i KvægLytt

Klovsundheden halter i danske malkekvægsbesætninger

Fødevarestyrelsens seneste kontrol af klovsundheden viste problemer i 30 pct. af de kontrollerede besætninger.

I efteråret 2022 gennemførte Fødevarestyrelsen en kontrolkampagne af klovsundheden i malkekvægsbesætninger. Resultatet er netop offentliggjort og viser, at klovsundhed stadig er en udfordring.

I 30 pct af de kontrollerede besætninger blev der fundet problemer. Klovbeskæring og klovestersyn er der ifølge kampagneresultaterne godt styr på. Men i 16 pct. af de kontrollerede besætninger blev der fundet tydeligt halte køer, der ikke var håndteret korrekt – altså undersøgt, evt. behandlet, anbragt i sygeboks og/eller tilset af dyrlæge.

I 13 pct. af besætningerne var der ikke en behandlingsfacilitet, hvilket har været et lovkrav siden 2016. I knap 7 pct. af besætningerne blev der fundet mangelfuld registrering eller forkert brug af medicinske behandlinger af klov- og lemmelidelser.

De daglige rutiner skal på plads

Dyrlæge Peter Raundal, SEGES Innovation er ærgerlig over resultatet.

”Det er naturligvis glædeligt, at der er styr på rutinerne omkring klovbeskæringerne. Men desværre er det tydeligt, at det daglige

management, hvor man finder de halte køer og hurtigt får dem behandlet effektivt, ikke er på plads alle steder,” siger Peter Raundal.

”Blandt andet kræver effektiv behandling af klovlidelser, at man har faciliteterne til det, hvilket naturligvis er baggrunden for, at det er et lovkrav. Det er ærgerligt, at 13 pct. af de besøgte besætninger ikke har behandlingsfaciliteterne på plads,” fortsætter han.

Peter Raundal understreger, at god klovsundhed er vigtig for at have en velfungerende kvægproduktion, og at klovlidelser nedsætter koens velfærd. Ifølge dyrlægen er daglig systematik en afgørende brik for at opretholde god klovsundhed, og de daglige opgaver bør mindst indeholde:

- halthedsvurdering og klovobservationer
- behandling af køer med klovlidelser
- tilsyn med og opfølgning på køer i behandling, særligt dem i sygeboks.

Læs mere på Landbrugsinfo.dk i artiklen *5 punkter der sikrer god klovsundhed i kvægbesætningen*.

VIL DU VIDE MERE:
PETER RAUNDAL, PRA@SEGES.DK

Når halthedsvurdering og klovbehandling er sat i system, påvirker det oftest både klovsundheden og arbejdsglæden positivt.

Nye initiativer og vejledninger om tørke

Trods de seneste dages regn er der fortsat fuldt fokus på tiltag, der kan afhjælpe konsekvenserne af tørken. Find vejledninger på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

På trods af regn rundt om i landet er landbruget fortsat hårdt ramt af tørken, og grovfoderbeholdningerne er lave mange steder.

Landbrug & Fødevarer er i tæt dialog med Fødevareministeriet og Landbrugsstyrelsen, og der tilføjes løbende nye initiativer og vejledninger til regeringens tørkeplan.

Blandt de seneste initiativer er en midlertidig tilladelse til slæt på visse efterafgrødearealer fra 1. august til 20. oktober.

Der er også vejledning om brug af force majeure-reglerne i forbindelse med fx manglende fremspiring af græsudlæg i majs. Vær særligt opmærksom på at sørge for grundig dokumentation, hvis det er nødvendigt at benytte force majeure.

Du kan læse mere og følge udviklingen i tørkeinitiativer på Landbrugsstyrelsens hjemmeside: www.lbst.dk/landbrug/toerke-2023

Se også temasiden om tørke på [Landbrugsinfo: www.landbrugsinfo.dk/torke](http://Landbrugsinfo.dk/torke)

Har du spørgsmål om tørke, kan du skrive til Landbrugsstyrelsen på torke@lbst.dk eller kontakte styrelsens hotline på 3395 8000.

Video: Bliv klog på vanding af majs- og græsmarker i varmt vejr

Skal du vande de tørre græsmarker eller maksimere udbyttet i majs? Så tjek denne video, hvor grovfodereksperter Torben S. Frandsen taler vandingstrategi med mælkeproducent Jacob Stensig.

[SE VIDEOEN HER](#)

